

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Van Geyseghem împotriva Belgiei (MC) - 26103/95

Hotărârea din 21.01.1999 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 3 lit. c)

Dreptul la apărare cu asistența unui apărător

Refuzul de a admite reprezentarea unei părți atunci când aceasta nu a fost prezentă personal:
încălcare

În fapt – Reclamanta, resortisant belgian, s-a născut în 1942 și locuia în Hoeilaart (Belgia) la momentul faptelor. În 1987, reclamanta a fost trimisă în judecată în fața instanțelor penale belgiene pentru complicitate la 3 fapte de trafic internațional de cocaină, ocupându-se de introducerea în Belgia a drogurilor provenite din Brazilia. Condamnată în primă instanță de o instanță penală (*tribunal correctionnel*) din Bruxelles, reclamanta a declarat apel împotriva condamnării sale. În apel, reclamanta a lipsit într-o fază inițială. Conform posibilității oferite de dreptul belgian, reclamanta a atacat hotărârea care fusese pronunțată în lipsă și care confirma condamnarea sa la 3 ani de închisoare și la plata unei amenzi de 60 000 de franci belgieni. În urma formulării căii de atac, cauza a ajuns pe rolul curții de apel, care a ținut o nouă ședință de judecată. Reclamanta nu s-a prezentat nici la această ședință. Avocatul său a fost prezent și a precizat că intenționa să își reprezinte clienta și să depună concluzii privind prescrierea acțiunii publice. Curtea de apel s-a opus și, prin hotărârea din 4 octombrie 1993, a declarat contestația nefondată. Recursul reclamantei a fost respins de Curtea de Casație în data de 4 mai 1994.

Reclamanta reproșează Curții de Apel Bruxelles că nu a permis, în lipsa sa, ca avocatul său să îi asigure apărarea în cadrul apelului. Aceasta a invocat o încălcare a art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. c) din Convenție.

În drept – Art. 6 § 3 lit. c): Curtea reamintește principiile desprinse în hotărârile *Poitrimol împotriva Franței* (23 noiembrie 1993, seria A nr. 277) și *Lala și Pelladoah împotriva Țărilor de Jos* (hotărârile din 22 septembrie 1994, seria A nr. 297-A și B) având ca obiect situații comparabile cu cea din prezenta cauză. În prima dintre cele trei cauze, Curtea a considerat că prezentarea în instanță a acuzatului este de o importanță fundamentală ca urmare atât a dreptului acestuia de a fi ascultat, cât și a necesității de a controla corectitudinea afirmațiilor sale și de a le confrunța cu declarațiile victimei, ale cărei interese trebuie protejate, dar și cu cele ale martorilor. Prin urmare, legiuitorul trebuie să aibă posibilitatea de a descuraja absențele nejustificate. În ultimele două hotărâri, Curtea a precizat însă că este, de asemenea, „de o importanță fundamentală pentru echitatea sistemului penal ca acuzatul să fie apărat corespunzător atât în primă instanță, cât și în apel, *a fortiori* în condițiile în care, precum în dreptul olandez, deciziile pronunțate în apel nu mai pot fi atacate”. Curtea a adăugat că acest ultim interes este cel care prevalează și că, în consecință, faptul că acuzatul, deși informat corespunzător, nu este prezent în fața instanței nu poate – chiar și în lipsa unei scuze – să

justifice privarea acestuia de dreptul de a fi asistat de un apărător pe care i-l recunoaște art. 6 § 3 din Convenție. În opinia Curții, instanțele sunt cele care trebuie să asigure caracterul echitabil al unui proces și să se asigure în consecință că un avocat care, în mod evident participă la ședință pentru a-și apăra clientul în absența acestuia, are posibilitatea de a face acest lucru. Curtea nu este de acord cu Guvernul belgian când afirmă că o constatare a absenței unui posibilități de opoziție în cazul unei persoane condamnate în lipsă a fost decisivă în motivarea hotărârilor Lala și Pelladoah. Propoziția care începe cu locuțiunea adverbială „*a fortiori*” a fost introdusă ca un considerent secundar. Din contră, Curtea a afirmat că prevalează interesul de a fi apărat corespunzător. Dreptul oricărui acuzat de a fi apărat efectiv de un avocat se numără printre elementele fundamentale ale procesului echitabil. Un acuzat nu pierde acest drept doar pentru că absentează de la dezbateri. Chiar dacă legiuitorul trebuie să aibă posibilitatea de a descuraja absențele nemotivate, acesta nu le poate sancționa făcând derogare de la dreptul de a fi asistat de un apărător. Cerințele legitime ale prezenței acuzaților la dezbateri trebuie să fie asigurate prin alte mijloace decât pierderea dreptului la apărare. Principiul dedus în cauzele Lala și Pelladoah se aplică în prezenta cauză. Chiar dacă reclamanta a avut mai multe posibilități să se apere, Curtea de Apel Bruxelles trebuia să îi ofere avocatului său, domnul Verstraeten, care s-a prezentat la ședință, posibilitatea de a o apăra chiar și în absența ei. Acest lucru era cu atât mai necesar cu cât, în prezenta cauză, strategia de apărare pe care încerca să o elaboreze domnul Verstraeten avea ca obiect o problemă de drept. Acesta din urmă dorea să pledeze pentru prescrierea acțiunii publice, chestiune deja considerată esențială de Curte. Chiar dacă, după cum susține Guvernul, curtea de apel a trebuit să examineze din oficiu problema prescrierii, nu este mai puțin adevărat faptul că avocatul are o contribuție indispensabilă la soluționarea litigiilor și că rolul său se justifică acolo unde trebuie să se exercite dreptul la apărare. În plus, din hotărârea din 4 octombrie 1993 nu reiese că s-ar fi dat o soluție în această chestiune. În concluzie, a fost încălcat art. 6 § 1 coroborat cu art. 6 § 3 lit. c) din Convenție.

Concluzie: încălcare (șaisprezece voturi la unu).